

Rundskriv

Utlendingsnemnda

Nr.
G-04/2023

Vår ref
22/311

Dato
30.06.2023

G-04/2023 – Ikrafttredelse av endringer i utlendingsforskriftens regler om avgjørelsesform mv. i Utlendingsnemnda

Justis- og beredskapsdepartementet vedtok 30. juni 2023 endringer i forskrift 15. oktober 2009 nr. 1286 om utlendingers adgang til riket og deres opphold her (utlendingsforskriften). Endringene trer i kraft 1. september 2023.

Merknader til § 16-9 nytt fjerde ledd

Det er vedtatt et nytt § 16-9 nytt fjerde ledd som innebærer at en sak som utgangspunkt skal avgjøres i nemndmøte i Utlendingsnemnda selv om nemndleder mener at saken ikke byr på vesentlige tvilsspørsmål, dersom

- a) en domstol har truffet rettskraftig avgjørelse om at Utlendingsnemndas avgjørelse er ugyldig,
- b) Utlendingsnemnda blir gjort kjent med en prejudisiell og rettskraftig avgjørelse fra en domstol som tilsier at Utlendingsnemndas avgjørelse kan være ugyldig, eller
- c) Sivilombudet i en konkret sak har anmodet om en fornyet vurdering av avgjørelsen.

Det følger av bestemmelsen at det gjelder unntak dersom den nemndlederen som er ansvarlig for saken (se nærmere om dette i omtalen av nytt femte ledd nedenfor) finner grunn til å omgjøre vedtaket, eller «særlige grunner taler imot» nemndmøtebehandling. Unntaket for tilfeller hvor det foreligger «særlige grunner», tar blant annet sikte på tilfeller hvor det gjør seg gjeldende tungtveiende praktiske hensyn, som f.eks. frister for tilbaketakelse til et tredjeland mv.

Når det gjelder formuleringen i bokstav b om at Utlendingsnemnda «blir gjort kjent med» en prejudisiell og rettskraftig avgjørelse, tar dette i første rekke sikte på tilfeller hvor opplysninger om avgjørelsen er fremlagt i saken, enten av utlendingen selv eller vedkommendes advokat, eller hvor opplysninger om avgjørelsen følger av dokumenter som er innsendt fra politiet, UDI eller andre aktører.

Merknader til § 16-9 nytt femte ledd

Det er videre vedtatt et nytt § 16-9 femte ledd som fastsetter at ansvaret for saken som utgangspunkt skal overføres til en ny nemndleder i slike tilfeller som nevnt i § 16-9 fjerde ledd bokstav a til c. Den nye nemndlederen vil da lede nemndmøtet i saken eller eventuelt beslutte at vedtaket skal omgjøres uten nemndmøtebehandling.

Utlendingsnemndas direktør er imidlertid gitt fullmakt til å fastsette nærmere unntak i retningslinjer. Et eksempel er at det kan fastsettes at det ikke er nødvendig med bytte av nemndleder dersom det avklares at tidligere nemndleder selv vil omgjøre vedtaket i saken. Direktøren er også gitt myndighet til å treffe beslutning i enkeltsaker om at ansvaret for saken ikke skal overføres til ny nemndleder, dersom «særlige grunner» taler for det. Dette tar blant annet høyde for tilfeller hvor saken har et slikt omfang og en slik historikk eller hastepreg at tungtveiende praktiske hensyn taler for at samme nemndleder bør beholde ansvaret for saken.

Merknader til endring i § 16-10 annet ledd

Forskriftens § 16-10 fastsetter en hovedregel om at nemndleder selv kan avgjøre en anmodning om omgjøring dersom vedkommende mener at «det ikke er grunn til å anta at nemnda vil endre vedtaket». Det gjelder et unntak fra dette i tilfeller om religiøs konvertering som nevnt i § 16-9 annet ledd. Og gjennom den forskriftsendringen som nå er foretatt, er det også tilføyd et unntak for tilfeller som blir regulert av forskriftens § 16-9 nytt fjerde ledd, se over.

Merknader til endring i § 16-12 femte ledd

Bestemmelsen i § 16-12 femte ledd gjelder rett til personlig fremmøte i saker hvor det avholdes nemndmøte. Det inntas nå en henvisning til § 16-9 nytt fjerde ledd, som innebærer at det i slike saker som nevnt der, skal gis rett til personlig fremmøte, med mindre «særlige grunner taler imot det». Selv om grunnlaget for nemndmøtebehandling ikke i seg selv tilsier at en rett for utlendingen til å uttale seg direkte til nemnda vil være av betydning, kan det i de aktuelle tilfellene være viktig for tilliten til prosessen at det gis mulighet for vedkommende selv og eventuelt vedkommendes advokat til å uttale seg direkte til nemndleder og nemndmedlemmene. Retten til personlig fremmøte i de aktuelle sakene, får derfor i utgangspunktet også betydning i tilfeller hvor det sentrale spørsmålet har vært knyttet til f.eks. lovtolkning eller saksbehandlingsfeil.

En «særlig grunn» til at det kan gjøres unntak fra retten til personlig fremmøte, kan f.eks. være at utlendingen befinner seg i utlandet eller at det er viktige frister eller andre tungtveiende praktiske hensyn som taler imot at det kan legges opp til nemndmøte med personlig fremmøte.

Med hilsen

Kenneth A. Baklund (e.f.)

fung. avdelingsdirektør

Kirsti Sveen Torjesen
seniorrådgiver

1 Vedlegg